

Стручни рад

Professional paper

UDK: 630*3(497.6 REPUBLIKA SRPSKA)

Duško Topić¹

Dubravka Kršić¹

PRESJEK STANJA PRIVATNIH ŠUMA U REPUBLICI SRPSKOJ

Sažetak: Šume u vlasništvu fizičkih lica (privatne šume), u vrijeme administrativno - socijalističkog upravljanja privredom i prirodnim resursima, bile su tretirane kao “pastorče“ države, što se uklapalo u ideološko negiranje svega što je privatno. Isti način tretiranja privatnih šuma nastavljen je i poslije 90-ih godina prošlog vijeka, koji “potpomognut” ratnim zbivanjima i društvenim neprilikama, privatne šume je potpuno potisnuo na margine i u stručnom i u društvenom pogledu.

Ovaj rad predstavlja presjek sadašnjeg stanja privatnih šuma (površina, zapremina, zapreminski prirast) u Republici Srpskoj na osnovu podataka iz razpoložive planske dokumentacije (važećih šumsko-privrednih osnova), kao i presjek stanja na osnovu dobijenih rezultata II državne inventure šuma Bosne i Hercegovine. Takođe, ovaj rad prikazuje uporedno stanje privatnih i državnih šuma Republike Srpske.

Cilj rada je prikazati stvarno stanje privatnih šuma u Republici Srpskoj, kao i stanje privatnih šuma u odnosu na državne šume.

Ključne riječi: stanje, privatne šume, državne šume, uporedno stanje.

CROSS-SECTION OF PRIVATE FORESTS IN THE REPUBLIC OF SRPSKA

Abstract: Forests owned by private individuals (private forests), during the administrative – socialist management of the economy and natural resources, have been treated as a “stepchild” of the state, which could fit into the ideological denial of all that was private. The same method of

1 Udruženje privatnih šumovlasnika Republike Srpske “NAŠA ŠUMA“

treatment of private forests was continuing after the nineties of the last century, which was “supported” by the war and social difficulties that pushed private forests completely to the margins in professional and social aspects. This paper presents a cross-section of the current state of private forests (area, volume, volume increment) in the Republic of Srpska based on data from the available planning documents (current forest management plans), as well as cross-section of the obtained results of II state forest inventory of Bosnia and Herzegovina. Also, in this paper we have compared state of private forests and the state-owned forests of the Republic of Srpska. The aim of this paper is to show the real situation of private forests in the Republic of Srpska, and also the status of private forests in relation to the state forests.

Keywords: state of, private forests, state forests, comparative situation.

UVOD

Privatne šume su, u vrijeme administrativno-socijalističkog upravljanja privredom i prirodnim resursima, bile tretirane kao pastorče države, što se uklapalo u ideološku proskribovanost svega što je privatno.

Isti način tretiranja privatnih šuma nastavljen je i poslije devedesetih godina prošlog vijeka, koji je “potpomognut” ratnim zbivanjima i društvenim neprilikama, privatne šume potpuno potisnuo na margine i u stručnom i u društvenom pogledu.

Vršenje stručnih usluga u privatnim šumama bilo je povjeravano državnim (društvenim) preduzećima za gazdovanje šumama pojedinih područja i lokalnim opštinskim administracijama. I jedni i drugi su gazdovanje privatnim šumama doživljavali kao balast koji pravi probleme u njihovom radu.

Čak i današnje pozitivno zakonodavstvo i propisi iz oblasti šumarstva su postali kočnica u razvoju šumarstva u cjelini, a posebno privatnih šuma čiji je status u važećem Zakonu o šumama tretiran isključivo sa stanovišta obaveza i ograničenja za njihove vlasnike, dok su prava i stimulativne mjere za unapređenje privatnih šuma potpuno zapostavljena.

Rezultat ovakvog zakonskog odnosa prema privatnim šumama je veoma loše stanje ovih šuma. Naime, posljedice dosadašnjeg načina rada i gazdovanja privatnim šumama su velike površine devastiranih šuma, koje su nastale kao rezultat neplanskog rada i bespravnih sječa. Nije izvršeno moguće prevođenje značajnih površina izdanačkih šuma u viši uzgojni oblik, kao ni pošumljavanje goleti. Korištenje stanišnih potencijala je nezadovoljavajuće i sve više dolazi do degradacije i regresije uzgojnih oblika.

Ovaj rad predstavlja presjek sadašnjeg stanja privatnih šuma (površina, zapremina, zapreminski prirast) u Republici Srpskoj na osnovu podataka iz razpoložive planske dokumentacije (važećih šumsko-privrednih osnova), kao i presjek stanja na osnovu dobijenih rezultata II državne inventure šuma Bosne i Hercegovine. Takođe, ovaj rad prikazuje uporedno stanje privatnih i državnih šuma Republike Srpske.

Cilj rada je prikazati stvarno stanje privatnih šuma u Republici Srpskoj i objediniti sve podatke iz različitih literaturnih izvora i statističkih podataka na jednom mjestu.

OSNOVNI STATISTIČKI PODACI O STANJU PRIVATNIH ŠUMA U RS

Kroz naredne tabele dat je pregled stanja i struktura privatnih šuma u Republici Srpskoj prema različitim zvaničnim podacima, i to:

- Agencije za šume RS 2011.godine,
- II nacionalne inventure šuma u BiH i
- važećih šumskoprivrednih osnova za privatne šume.

Vlasnička struktura šuma u RS

Tabela 1. Površine šuma i šumskih zemljišta prema kategoriji vlasništva

Red. Br.	Kategorija vlasništva	Površina ha	%
1.	Državne šume (nesporno)	982.416,89	75,5
2.	Održaji (uzurpacije drž. šume)	18.263,30	1,4
3.	Privatne šume	278.056,54	21,4
4.	„Industrijske plantaže“ a.d. B. Luka	7.525,00	0,6
5.	NP „Kozara“	3.530,03	0,3
6.	NP „Sutjeska“	10.484,88	0,8
	Ukupno	1.300.276,64	100,00

Izvor: Analiza stanja šuma Republike Srpske u 2010. god. , Agencija za šume RS, 2011.

Ostali podaci:

Šume zauzimaju 51,7% od ukupne površine RS ,

- cca 620 000 parcela (0,45 ha jedna parcela) i
- cca. 350 000 vlasnika (0,8 ha po vlasniku).

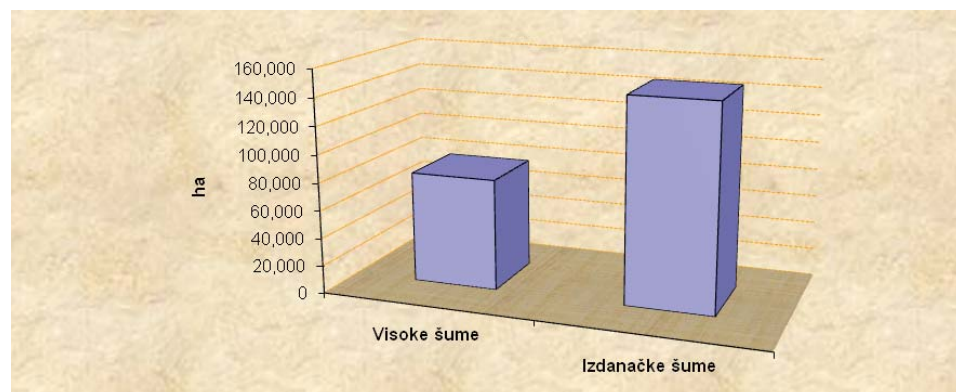
Stanje površina po kategorijama i uzgojnim oblicima

Od ukupne površine šuma i šumskog zemljišta oko 21,4 % su šume sa pravom svojine (privatne šume). Šume su kategorisane prema veoma raznolikim strukturnim oblicima sa dominacijom izdanačkih šuma (64,77 %). Kategorija visokih šuma sa prirodnom obnovom zastupljena je sa oko 31,24 % u ukupnom privatnom šumskom fondu.

Tabela 2. Struktura površina privatnih šuma u Republici Srpskoj

Kategorija šuma	Površina u ha	Procentat %
Visoke šume sa prirodnom obnovom	86855.56	31.24
Visoke degradirane šume	1991.75	0.72
Šumske kulture	1126.24	0.41
Izdanačke šume	180092.76	64.77
Goleti i šiblјaci	6647.31	2.39
Površine nepodesne za pošumlј. i gazdovanje	1342.92	0.48
Svega	278056.54	100.00

Izvor: Analiza stanja šuma Republike Srpske u 2010. god. , Agencija za šume RS, 2011.

Grafikon 1: Struktura površina privatnih šuma u RS

Stanje površina šumskog fonda u RS po II nacionalnoj inventuri šuma BiH

Prema podacima u narednoj tabeli, privatnih šuma ima više za 234 000 ha, tako da po II nacionalnoj inventuri šuma uzimaju učešće od 34% u ukupnoj površini šuma i šumskog zemljišta, dok je površina državnih šuma ostala skoro ista, odnosno uvećana je za samo 5000 ha.

Tabela 3. Stanje površina šumskog fonda u RS po II nacionalnoj inventuri šuma BiH

Vegetacijski oblik	Državno vlasništvo ha	Privatno vlasništvo ha	Ukupno RS ha
Visoke šume	620600	152300	772900
Izdanačke šume	305000	349300	654300
Šuma (Visoke i izdanačke šume)	925600	501600	1427200
Šibljadi	18500	20000	38500
Goleti	60300		60300
Ostala šumska zemljišta	78800	20000	98800
Ostale neproduktivne šumske površine	1000		1000
Šume (FRA 2010)	944100	521600	1465700
Šume i šumska zemljišta	1005400	521600	1527000

Posljedica ovog je jednim dijelom napuštanje stanovništva ruralnih područja opština u Republici Srpskoj, smanje obradivih poljoprivrednih površina usljed prelaska na mašinsku obradu zemlje (pretežno strmih terena), smanjenje stočnog fonda i obrastanjem pašnjaka šumskim drvećem, a drugim dijelom odseljavanjem stanovništva u druge zemlje usljed ekonomske krize, ratnih dešavanja i dr.

Takođe, posljedica ovog je i neažurnost katastarskih operatora: u nekim opštinama je austrougarski i popisni katastar koji se nije mijenjao više od 100 godina, a u drugim je na snazi novi katastar zasnovan na aviopremjeru koji je star oko 50 godina, tako da je današnja slika površina sasvim drugačija, odnosno ovakva kakvu je rezultirala „II nacionalna inventura šuma“.

Drvena zaliha i prirast po opštinama u RS

Sledeća tabela daje pregled privatne površine šuma i šumskog zemljišta za sve opštine u RS (ukupno 62 opštine). Podaci su preuzeti iz važećih Šumskoprivrednih osnova za private šume.

Za svaku opštinu dati su sledeći podaci:

- Ukupna površina šuma lišćarskih vrsta drveća (ha),
- Ukupna površina šuma četinarskih vrsta drveća (ha),
- Površina mješovitih šuma (ha),
- Ostale šumske površine (ha),
- Drvena zaliha (ukupna (m^3) i prosječna(m^3/ha)),
- Godišnji zapreminski prirast (ukupan (m^3) i prosječan (m^3/ha)),
- Planiran 10-godišnji etat (ukupan (m^3) i prosječan (m^3/ha)).

Табела 4. Преглед стања шума по општинама у РС

R. b.	Opština	Ukupna površina (ha)	Površ. Lišćar. Šuma (ha)	Površ. četiv. šuma (ha)	Površ. mješ. šuma (ha)	Ostale površ. (ha)	Drvena zaliha		Godišnji prirast		10-godišnji etat	
							m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha
1	Banja Luka	17,445.8	17,239.7	16.4	21.2	168.6	2,426,116.8	140.4	80,423.6	4.7	463,226.1	26.8
2	Berkovići	2,826.2	2,774.6	0.0	0.0	51.6	176,808.9	62.6	5,423.2	1.9	31,820.9	11.3
3	Bijeljina	10,396.8	10,295.8	0.8	0.0	100.2	2,141,750.1	206.0	55,324.3	5.3	368,135.6	35.4
4	Bileća	10,001.4	9,146.1	0.0	0.0	855.3	487,197.8	48.7	14,177.6	1.4	91,351.3	9.1
5	Bos. Brod	3,284.3	3,284.3	0.0	0.0	0.0	512,025.2	155.9	14,424.4	4.4	75,147.6	22.9
6	Bratunac	5,154.3	5,129.7	2.3	0.0	22.3	801,635.4	155.5	23,266.0	4.5	133,221.6	25.9
7	Donji Žabar	538.8	528.9	0.0	0.0	9.9	117,906.1	218.8	2,562.2	4.8	19,889.3	36.9
8	Gacko	3,059.8	2,988.4	30.8	39.6	0.9	365,685.2	119.5	13,320.2	4.4	56,366.6	18.4
9	Han Pijesak	1,023.8	3.1	283.1	737.6	0.0	302,707.0	295.7	8,012.8	7.8	47,885.3	46.8
10	Ist. Ilidža	461.3	398.7	1.7	1.8	59.1	64,650.7	140.2	1,818.5	3.9	10,795.0	23.4
11	Ist. Mostar	240.7	212.4	0.0	28.3	0.0	56,789.8	236.0	1,314.0	5.5	10,101.9	42.0
12	Jezero	622.7	621.3	0.0	1.3	0.0	151,227.9	242.9	3,508.0	5.6	25,880.3	41.6
13	Kalinovik	2,287.6	2,165.1	0.0	122.5	0.0	231,709.7	101.3	7,638.8	3.3	38,974.7	17.0
14	Kotor Varoš	7,974.0	6,591.0	190.7	858.7	333.6	1,335,044.3	167.4	41,042.0	5.2	214,577.9	26.9
15	Ljubinje	6,213.7	5,290.2	0.0	0.0	923.5	326,578.0	52.6	9,566.8	1.5	60,181.9	9.7
16	Nevesinje	6,449.7	6,437.2	0.6	9.7	2.2	484,722.8	75.2	17,602.1	2.7	70,683.8	11.0
17	Osmaci	965.7	871.4	0.0	0.0	94.3	163,907.1	169.7	4,001.0	4.1	25,942.2	26.9
18	Oštra Luka	3,939.0	3,935.7	0.5	0.0	2.9	734,742.1	186.5	18,910.2	4.8	115,271.9	29.3
19	Pelagićevo	1,582.4	1,515.0	0.0	0.0	67.4	184,923.8	116.9	6,408.3	4.1	28,880.1	18.3
20	Petrovo	1,942.3	992.8	157.5	775.4	16.7	398,154.0	205.0	10,916.8	5.6	62,123.3	32.0
21	Prnjavor	7,924.6	7,641.4	10.2	0.0	273.1	1,681,348.5	212.2	40,931.3	5.2	268,306.7	33.9

R.б.	Opština	Укупна површина (ha)	Повр. Лишћар. Шума (ha)	Повр. четин. шума (ha)	Повр. мјеш. шума (ha)	Oстале површ. (ha)	Дрвна залиха		Годишњи прираст		10-godišnji etat	
							m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha
22	Ribnik	1,325.6	1,084.5	49.3	145.6	46.2	224,769.5	169.6	6,839.1	5.2	37,303.2	28.1
23	Šamac	1,788.2	1,436.8	0.0	0.0	351.4	217,311.2	121.5	6,388.8	3.6	37,898.2	21.2
24	Šekovići	2,463.3	2,446.8	2.6	0.0	13.9	383,483.3	155.7	11,899.3	4.8	67,477.7	27.4
25	Srbac	3,252.6	3,193.6	0.0	0.0	59.0	743,350.7	228.5	18,034.8	5.5	117,667.7	36.2
26	Srebrenica	6,725.7	6,568.6	29.8	0.0	127.4	1,082,752.1	161.0	31,018.6	4.6	178,798.4	26.6
27	Tešić	5,764.3	5,219.5	252.7	269.5	22.6	1,094,602.1	189.9	30,290.8	5.3	169,126.5	29.3
28	Trebinje	16,110.6	13,927.0	72.3	0.0	2,111.3	968,866.8	60.1	25,699.0	1.6	149,831.3	9.3
29	Trnovo	284.8	273.6	0.0	11.2	0.0	22,821.1	80.1	917.8	3.2	3,531.5	12.4
30	Višegrad	4,946.8	435.6	0.0	4,446.7	64.5	641,386.4	129.7	20,669.3	4.2	106,237.6	21.5
31	Vlasenica	3,748.0	3,628.1	1.3	51.4	67.3	706,155.5	188.4	19,851.0	5.3	128,445.9	34.3
32	Vukosavlje	1,869.3	1,869.3	0.0	0.0	0.0	368,138.6	196.9	8,351.4	4.5	61,365.8	32.8
33	Zvornik	9,616.3	9,526.3	2.0	0.0	88.0	1,574,513.9	163.7	44,543.7	4.6	256,994.0	26.7
34	Modriča	2,344.6	2,323.9	1.8	0.0	19.0	612,393.0	261.2	15,536.3	6.6	110,655.0	47.2
35	Ist. Drvar	97.3	0.0	7.2	90.1	0.0	42,861.2	440.6	850.4	8.7	4,794.4	49.3
36	Kupres RS	6.7	6.7	0.0	0.0	0.0	1,509.4	224.3	36.3	5.4	225.1	33.5
37	Derвента	10,087.9	10,081.0	0.8	0.0	6.1	1,401,706.1	138.9	56,202.4	5.6	256,113.9	25.4
38	Doboj	13,800.0	13,620.0	152.0	28.0	316.0	2,219,565.0	160.8	61,775.0	4.5	357,175.0	25.9
39	Lopare	4,907.5	4,907.5	0.0	0.0	14.2	980,413.0	199.8	22,794.0	4.6	199,706.0	40.7
40	Ugljevik	3,269.3	3,269.3	0.0	0.0	39.9	675,276.0	202.2	16,029.9	4.8	121,533.0	37.2
41	Rudo	2,945.3	2,305.3	400.3	223.1	16.6	505,874.2	171.6	12,043.7	4.1	98,631.6	33.5
42	N. Gorazde	1,610.9	1,610.9	0.0	0.0	6.0	215,981.5	133.6	5,934.7	3.7	43,681.0	27.1
43	Čajniče	2,841.3	1,613.1	805.4	422.8	0.3	612,552.7	215.6	16,308.9	5.7	116,769.2	41.1
44	Mrkonjić G	7,221.4	6,477.6	79.0	664.8	0.0	1,057,438.0	146.4	33,391.0	4.6	177,304.0	24.6

R.б.	Општина	Укупна површина (ha)	Повр. Лишћар. Шума (ha)	Повр. четин. шума (ha)	Повр. мјеш. шума (ha)	Остале површ. (ha)	Дрвна залиха		Годишњи прираст		10-годишњи етат	
							m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha
45	Čelinaс	4,398.7	4,286.8	26.8	33.4	50.6	639,111.8	145.3	19,261.8	4.4	111,706.6	25.4
46	Gradiška	6,643.2	6,629.8	0.5	0.0	13.0	1,408,280.0	212.0	30,098.0	4.5	266,425.0	40.0
47	Krupa/ Una	2,266.0	2,266.0	0.0	0.0	0.0	243,983.0	108.0	10,198.0	4.5	56,981.0	25.2
48	Prijedor	12,363.0	12,363.0	12,362.5	0.5	0.0	1,949,476.0	157.0	50,426.0	4.1	408,481.0	33.0
49	Drinić	61.1	15.5	0.0	45.5	0.0	13,370.0	219.0	508.0	8.3	2,922.0	47.9
50	Koz. Dubica	6,482.0	6,346.6	0.8	0.0	134.7	745,283.0	117.4	31,323.0	4.9	190,460.0	29.4
51	Foča	12,666.7	9,517.2	55.2	2,545.7	548.7	2,269,797.0	187.3	58,731.0	4.9	485,465.0	38.3
52	Ist. St. Grad	1,278.7	480.4	0.0	768.7	29.7	350,878.0	280.9	7,706.0	6.2	65,264.0	51.0
53	I.N. Saraj.	1,448.1	1,264.5	0.0	0.0	183.7	233,756.0	184.9	6,298.0	5.0	48,758.0	33.7
54	Kneževo	4,155.5	1,694.2	204.9	2,256.4	0.0	721,892.0	173.7	8,515.0	2.1	160,535.0	38.6
55	Kostajnica	1,311.5	1,300.3	0.0	0.0	11.2	219,180.0	168.6	6,486.0	5.0	55,401.0	42.2
56	Laktaši	5,360.8	5,315.5	10.5	0.0	34.8	937,433.0	174.9	23,235.0	4.3	201,640.0	37.6
57	Milici	4,497.8	4,445.7	11.5	40.6	0.0	872,005.0	193.9	22,519.0	5.0	153,909.0	34.2
58	Novi Grad	10,133.7	10,070.3	1.2	0.0	62.2	1,448,458.0	143.8	47,208.0	4.7	316,226.0	31.2
59	Pale	2,437.9	866.7	0.0	1,499.2	71.9	306,669.0	129.6	11,787.0	5.0	57,313.0	23.5
60	Rogatica	4,863.4	3,941.1	50.0	852.3	20.0	683,028.0	141.0	22,470.0	5.1	129,371.0	26.6
61	Šipovo	3,512.1	2,370.7	447.0	586.4	108.1	704,094.0	206.1	19,486.0	5.7	154,943.0	44.1
62	Sokolac	3,029.8	1,501.3	145.7	1,295.4	87.4	383,719.0	130.4	13,574.0	4.6	78,493.0	25.9
Укупно RS		288,272.0	258,562.0	15,867.0	18,873.0	7,707.0	43,629,765.2	151.3	1,235,828.1	4.3	7,964,323.3	27.6

Prihodi privatnih šuma

Prema rezultatima koji su dobijeni prilikom izrada šumskoprivrednih osnova za gore pomenute opštine i na bazi stručno-tehničke metodologije za određivanje stepena korištenja drveta, kao i iskustava u poznavanju standarda koji se primjenjuju na tržištu drveta, procjenjujemo da se od ukupne drvne mase od **43 629 765 m³** može izraditi sledeća neto masa za korištenje.

Tabela 5. Sortimentna struktura privatnih šuma u RS

Sortimentna struktura u RS /m ³ /	
Trupci	247.146
Celulozno drvo	208.122
Ogrevno drvo	195.115
Ukupno	650.384

Godišnjom sječom od 1,5 % neto drvne mase mogu se proizvesti navedeni drvni sortimenti.

Račun strukture šumskih sortimenata urađen je na bazi usvojene naučno-stručne metodologije i iskustava na domaćim i stranim tržištima drvetom. Ova količina i kvalitativna struktura drvnih sortimenata može se smatrati minimalnom, s obzirom da se godišnji etat – planirani obim sječa u ovim šumama kreće oko 2% ukupne drvne mase ili oko 65% od prirasta. Ovo su, prema predviđenom planu gazdovanja, skoro sve uzgojne sječe kojima se pored povećanja šumskog fonda, popravlja, selektivnim proredama, uzgojno-tehnički kvalitet šuma. Preostalih 0,5% drvne mase nismo uzeli u obzir radi stepena osiguranja.

Grafikon 2: Prikaz potencijalne sortimentne strukture privatnih šuma

Tabela 6: Novčana vrijednost etata

Sortiment	m ³	Cijena KM/m ³	Iznos KM
Trupci	247.146	92 KM	22.737.432
Celulozno drvo	208.122	50 KM	10.406.100
Ogrevno drvo	195.115	50 KM	9.755.750
Svega	650.384	65,96 KM	42.899.282

Za gornju analizu novčane vrijednosti etata nemamo egzaktne podatke, ali uzimajući dovoljan broj podataka iz šumsko-privrednih osnova o stanju šuma, kvalitetu, veličini i strukturi zalihe, smatramo ovu analizu realnom, pogotovo kad se uzme u obzir da smo za cijenu m³ trupca uzeli cijenu bukovog trupca 2. klase, a prosječna cijena od 65,96 KM je manja od cijene bukovog trupca 3. klase.

Napominjemo da su šumsko-privredne osnove za privatne šume rađene samo za površine koje se u zvaničnom katastarskom operatoru vode po kulturi šuma.

POTEŠKOĆE U GAZDOVANJU PRIVATNIM ŠUMAMA

O generalnim problemima sa kojima se susreću vlasnici privatnih šuma već je rečeno u uvodnom dijelu ovog rada, tako da ćemo ovdje ukazati samo na dvije glavne grupe problema: zakonodavne i organizacione.

1. Zakonodavne poteškoće u gazdovanju privatnim šumama

- Neujednačen Zakon o šumama RS sa istim zakonima u regionu

Primjer 1: Visina sredstava za prostu reprodukciju u RS je 10% vrijednosti sortimenata na kamionskom putu dok u Hrvatskoj i Srbiji nema tog izdvajanja.

Primjer 2: U RS stručne poslove u privatnim šumama vrši isključivo JP "Šume RS" ad Sokolac, što nema više ni u jednom zakonu u regionu, već vlasnici šuma sami biraju ko će da im vrši stručne usluge.

- Neujednačeno tretiranje privatnih i državnih šuma u Zakonu o šumama.

Primjer 1: visina sredstava za prostu reprodukciju u privatnim šumama u RS 10% vrijednosti sortimenata na kamionskom putu, a državnih 10% vrijednost u šumi na panju.

- Neriješen način vraćanja tih sredstava u privatne šume.

2. *Organizazione poteškoće u gazdovanju privatnim šumama*

- Veliki broj vlasnika,
- Nejasno definisane granice između državnih i privatnih šuma,
- Loša sortimentna struktura robe,
- Mala (nikakva) podsticajna ulaganja u uzgojne radove,
- Neraščišćeni imovinski odnosi.

MJERE ZA UNAPREĐENJE STANJA U PRIVATNIM ŠUMAMA

- U okviru aktuelne reforme šumarskog sektora privatne šume u svim segmentima tretirati na ravnopravnoj osnovi kao i državne šume.
- Uključiti predstavnike privatnih šumovlasnika u proces donošenja novih pravnih akata (Nacionalne šumarske politike, Strategije šumarstva, Zakona o šumama, podzakonskih akata i pravilnika).
- Osnovati posebnu Agenciju ili u okviru resornog ministarstva osnovati sektor za podršku privatnim šumovlasnicima (po ugledu *na Hrvatsku savjetodavnu službu za privatne šume*).
- Uspostaviti ekonomski održivo gazdovanje privatnih šuma, koja će se temeljiti na predlozima privatnih šumovlasnika i njihovih udruženja.
- Izvršiti valorizaciju i vrednovanje opštekorisnih i ekoloških funkcija šuma.
- Sredstva koja se izdvajaju za reprodukciju šuma na državnom nivou usmjeriti prema vlasnicima privatnih šuma srazmjerno učešću ovih šuma.

ZAKLJUČAK

Što HITNIJE preći na ostvarivanje sledećih zadataka:

- Osnivanje Udruženja privatnih šumovlasnika na cijeloj teritoriji RS te jačanje njegovih kapaciteta!
- Što HITNIJE usklađivanje zakonodavstva i njegovo sprovođenje po standardima EU uz puno učešće predstavnika privatnih šumovlasnika!
- Sredstva proste i proširene reprodukcije u punom iznosu usmjeriti u privatne šume!
- Izvršiti certifikaciju privatnih šuma po međunarodnim standardima (PEFC, FSC)!

- Izvršiti denacionalizaciju oduzetih privatnih šuma (crkvene šume te povratak zadružnih i vojnih šuma ranijim vlasnicima)!
- Odmah početi priznavanje Održaja nad šumom u skladu sa zakonom!
- Izvršiti razgraničenje državnih od privatnih šuma!
- Sprovesti istraživanje kod privatnih šumovlasnika (sociološka, ekonomska, demografska)!
- Podizati svijest kod zaposlenih u javnom i državnom sektoru šumarstva o jednakom i istom značaju privatnih i državnih šuma.

LITERATURA

Važeće šumskoprivredne osnove za sve opštine u RS (ukupno 62 opštine)

„Analiza stanja šuma Republike Srpske u 2010. god.“, Agencija za šume RS, 2011.

„INVENTURA ŠUMA REPUBLIKE SRPSKE- rezultati druge inventure šuma na velikim površinama“, UNIVERZITET U BANJOJ LUCI, ŠUMARSKI FAKULTET Banja Luka, 2011

Zakon o šumama Republike Srpske